Hof van beroep Antwerpen, kamer B9E – 29 april 2025

Zetel: I. BRESSELEERS, raadsheer.
Pleiters: mrs. S. MARIS en P. STEEGMANS.
Inzake: 2025/AR/15 – AVG bv t. V. nv.

Economisch recht – B2B-wet – Beoordeling van een arbitraal beding – Geen onrechtmatig beding

Ervaren ondernemingen die een arbitraal beding voorzien in vier verschillende (onder)aannemingsovereenkomsten zijn hierdoor in principe gebonden ('Pacta sunt servanda', zoals ook verwoord in art. 1134 oud BW, thans art. 5.69 BW).

Zulk beding is niet in strijd met art. VI.91/4 3° WER dat bepaalt dat een beding onrechtmatig (en dus nietig) is dat ertoe strekt "in geval van betwisting de andere partij te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming".

De andersluidende parlementaire voorbereiding doet hieraan geen afbreuk. In de hiërarchie van de normen primeert de wet. Er moet worden gekeken naar de letterlijke tekst van het wetsartikel. Wanneer partijen zich tot een arbiter wenden is er geen sprake van een afstand van elk middel tot verhaal.

(...)

II. BEOORDELING.

1. Op vraag van partijen beperkt het debat zich momenteel tot het aspect rechtsmacht. Indien het hof zou besluiten tot een hervorming van het bestreden vonnis, vragen partijen bijkomend te mogen concluderen over de grond van de zaak.

2. Het hoger beroep van AVG is ontvankelijk doch ongegrond.
Het hof is immers van oordeel dat de eerste rechter op oordeelkundige, volledige en duidelijk gemotiveerde gronden, die door dit hof integraal overgenomen worden, zich terecht zonder rechtsmacht heeft verklaard.

(...)

3. Louter volledigheidshalve wijst het hof in antwoord op de beroepsgrieven voor AVG nog op het volgende:

- partijen, ervaren ondernemingen en bouwactoren, hebben over de jaren heen (juli 2019, februari 2021, april en mei 2022) vier verschillende (onder) aannemingsovereenkomsten afgesloten en zijn hierin telkens, wetens en willens, een alternatieve geschillenbeslechting in de vorm van arbitrage overeengekomen, waardoor zij in principe gebonden zijn (*pacta sunt servanda*, ook verwoordt in art. 1134 oud BW, thans art. 5.69 BW);
- uit niets blijkt immers dat de arbitragebedingen oneerlijk zijn: de te volgen procedure, de nodige documenten, het standaardreglement zijn alle beschikbaar

in het Nederlands op de duidelijk aangegeven website (www.euro-arbitration.org); de keuze van de aan te stellen arbiter(s) (het scheidsgerecht) is een beslissing die, bij afwezigheid van akkoord tussen partijen hierover, genomen wordt door het Instituut voor Arbitrage, zodat ook V. de identiteit van de betrokken arbiter(s) niet op voorhand kent, zodat er geen sprake is van een *"Goliath tegen David"* verhouding zoals AVG beweert;

- het Instituut voor Arbitrage, voorzien in de contractuele bedingen, is een scheidsgerecht dat ressorteert onder een wettelijke regeling (nl. de artt. 1690 e.v. Ger.W.) en dat onafhankelijk opereert: het loutere feit dat een geschil tussen partijen niet (minstens niet onmiddellijk) door een burgerlijke rechtbank maar door een onafhankelijk scheidsgerecht zou worden beoordeeld, betekent geenszins dat het instellen van een vordering door AVG daadwerkelijk wordt belet of belemmerd; het indienen van beroep is overigens ook in de arbitrale procedure uitdrukkelijk voorzien;
- AVG levert zelfs geen begin van bewijs van haar bewering dat zij als zwakkere partij zou hebben moeten instemmen met de arbitrageclausule: het hof kan immers enkel vaststellen dat AVG als onderneming over een zeer ruime periode (2019-2022) herhaaldelijk met V. heeft gecontracteerd en daarbij wisselend geformuleerde en duidelijk onderhandelde arbitrageclausules en contracten afsloot. Het hof bemerkt in geen enkel contract een kennelijk onevenwicht tussen de rechten en plichten van partijen, juist gezien de ontstaansgeschiedenis van de diverse overeenkomsten, de economie van de vier overeenkomsten, de handelsgebruiken tussen partijen en de transparante, duidelijke en begrijpelijke arbitragebedingen, zodat geen schending van art. VI.91/2 WER is aangetoond;
- toegang tot de rechter om de arbitrale beslissing nadien voor te leggen – zoals voorzien in art. 1717 Ger.W. – werd nooit uitgesloten indien de arbitrageclausules volledig gelezen worden, zoals de eerste rechter reeds terecht opmerkte ("wettelijke voorzieningen"), zodat er ook geen sprake is van schending van art. 6 EVRM;
- V. werpt op p. 3 *in fine* van haar syntheseberoepsbesluiten terecht op dat de B2B Wet van 4 april 2019 inzake onrechtmatige bedingen slechts in werking trad op 1 december 2020 en dus niet van toepassing is op (de arbitrageclausule van) de (onder)aannemingsovereenkomst van 9 juli 2019 (werf P.);
- Het is juist dat de B2B Wet van 4 april 2019 – via WER en niet via het (nieuwe) BW – dwingende regels voorziet ter bescherming van de zwakkere contractspartij door de begrenzing van de wilsautonomie waarover ondernemingen in beginsel beschikken. In art. VI.91/4 3° WER wordt bepaald dat onrechtmatig (en dus nietig) is een beding dat ertoe strekt *"in geval van betwisting de andere partij te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming."*
  AVG, onder verwijzing naar de parlementaire voorbereiding van de B2B Wet die voormeld artikel in de WER invoegde, stelt dat wanneer een clausule de andere partij tot arbitrage verplicht, dit een verboden "eigenrichtingclausule" is en dat een arbitragebeding tussen ondernemingen sedert deze B2B Wet steeds nietig is. Deze argumentatie faalt evenwel om een aantal redenen:

  - de parlementaire voorbereiding, waarin inderdaad arbitrage als voorbeeld wordt aangehaald, heeft geen kracht van wet en is hoogstens nuttig voor de interpretatie van de wet;
  - in de hiërarchie der normen primeert de wet;

- juist omdat in de B2B Wet (en art. VI.91/4 WER) wordt afgeweken van het (wettelijk) principe van de wilsautonomie van contractspartijen moeten deze beperkingen restrictief geïnterpreteerd worden en moet goed gekeken worden naar de letterlijke tekst van (hier) art. VI.91/4 3° WER;
- welnu, er is geen sprake van een afstand van elk middel tot verhaal wanneer partijen (hier AVG en V.) de mogelijkheid hebben zich te wenden tot een arbiter of een arbitrale instantie, zoals hier duidelijk bepaald werd in de artt. 7, 12 en 16.1 van de diverse overeenkomsten, zodat de arbitrageclausules niet verboden zijn op grond van de "zwarte lijst" van art. VI.91/4 3° WER;
- dit is *a fortiori* in deze niet het geval nu, zoals reeds eerder werd gemotiveerd, de voorliggende arbitrageclausules geenszins kennelijk onevenwichtig, onredelijk of onduidelijk zijn;
- het hof verwijst voor zoveel als nodig en *per analogiam* ook naar het arrest van het Hof van Cassatie van 7 april 2023 (AR C.21.0325.N, met noot online van Thijs VANCOPPERNOLLE: "Nieuwe cassatierechtspraak over alleenverkoopwetgeving: géén loi de police en onvoorwaardelijk arbitreerbaar", *in fine* over de onrechtmatige bedingenregeling uit de B2B Wet);
- volledigheidshalve voegt het hof er tenslotte nog aan toe dat de vereiste beperkende interpretatie van art. VI.91/4 3° WER ook de enige is die ten volle spoort met art. VI.83, 22° WER dat een gelijkluidende bepaling voorziet in een B2C context en waaromtrent geen betwisting bestaat dat in die context (onderneming-consument) een arbitragebeding niet *per se* te beschouwen is als een onrechtmatig beding. Het zou volgens het hof blijk geven van een onjuiste rechtsopvatting om een arbitrageclausule strenger te beoordelen in ondernemingsgeschillen dan in consumentenzaken.

De arbitrageclausules in de (onder)aannemingsovereenkomsten die partijen aangingen zijn rechtsgeldig, niet onrechtmatig en dienen niet nietig te worden verklaard.

De eerste rechter verklaarde zich terecht zonder rechtsmacht en het hoger beroep is ongegrond, zodat de grond van de zaak niet meer ter beoordeling komt.

(...)

Een arbitraal beding is niet in strijd met de B2B-wet

Het gepubliceerde arrest bevestigt eenduidig dat een arbitraal beding niet in strijd is met artikel 91/4, 3° WER. Dit artikel van de B2B-wet verbiedt tussen ondernemers bedingen die ertoe strekken "*in geval van betwisting de andere partij te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming*".

Volgens de parlementaire voorbereiding zou dit het geval zijn bij een arbitraal beding[1]. O.m. met verwijzing naar de rechtspraak van het EHRM wordt dit standpunt terecht unaniem bekritiseerd in de rechtsleer[2].

1 Wetsvoorstel houdende wijziging van het Wetboek van economisch recht met betrekking tot misbruik van economische afhankelijkheid, onrechtmatige bedingen en oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen, KAMER, 2018-2019, 22 februari 2019, 26.

2 JAFFERALI R., LAUNE F. en VAN LOOCK S., 'Onrechtmatige bedingen in de B2B-wet van 4 april 2019: quel impact dans le domaine des ADR?', *b-Arbitra* 2021, 290-292; POLLEFEYT F., '(On)zin

Het hof van beroep sluit zich met een overtuigende motivering aan bij deze kritiek:

- Een parlementaire voorbereiding heeft geen kracht van wet en is hoogstens nuttig voor de interpretatie van de wet.
- Omdat de B2B-wet afwijkt van het principe van de wilsautonomie moet de wet restrictief worden geïnterpreteerd. De tekst van artikel 91/4, 3° WER is op zich duidelijk: enkel indien elk middel tot verhaal wordt uitgesloten is er sprake van een onrechtmatig beding. Dit geldt niet voor een arbitraal beding, waarbij partijen zich immers wenden tot een arbiter – een rechtsprekende instantie wettelijk verankerd in boek 6 Ger.W. – voor de regeling van hun geschil.
- Het hof haalt ook inspiratie bij het arrest van 7 april 2023 van het Hof van Cassatie[3]. In dit arrest maakte het Hof van Cassatie een einde aan de jarenlange controverse rond de vraag of een geschil over de beëindiging van een concessie van alleenverkoop met een Belgische concessienemer enkel door een arbitraal college kon worden beslecht indien de arbiters, ondanks de rechtskeuze van partijen voor de toepassing van een ander recht, toepassing zouden maken van de dwingende interne bepalingen van Belgisch recht[4]. Het arrest van 7 april 2023 besliste dat dit niet langer als voorwaarde kon worden gesteld voor arbitreerbaarheid van zulk geschil[5].
- Het hof verwijst in haar motivering tot slot naar artikel VI.83, 22° WER. Dit artikel voorziet eenzelfde verbod voor B2C-contracten, doch hier wordt wel geaccepteerd dat arbitragebedingen niet onder dit verbod vallen[6], waarbij een consument toch een betere rechtsbescherming geniet dan een onderneming. Het hof treedt dit standpunt bij: het zou blijk geven van een onjuiste rechtsopvatting om een arbitragebeding strenger te beoordelen in ondernemingsgeschillen dan in consumentenzaken.

Het hof van beroep kwam dan ook terecht tot het besluit dat het arbitraal beding rechtsgeldig was, waardoor de gewone rechtbanken geen rechtsmacht hadden op grond

---

van de b2b-onrechtmatige bedingenleer na de hervorming van het verbintenissenrecht', *TPR* 2023, 1356-1359; STEENNOT R., 'Zwarte en grijze lijst van onrechtmatige bedingen, Commentaar bij artikel VI.91/4 WER', *OHRA* 2019, 173; VAN GOMPEL H. en COLLAER D., 'Een gemengd geschillenbeding (keuze voor arbitrage of gewone rechtbanken) naar vreemd recht door de bril van een Belgische rechter', *Limb.Rechtsl.* 2025, 211-213.

3 Cass. 7 april 2023, AR C.21.0325.N/1.

4 HANSEBOUT A., 'The arbitrability of Distribution Disputes: has the Supreme Court 'Thrown out the Babywith the Bathwater'?', *b-Arbitra* 2023, 479-512; HOLLANDER P., 'Arbitrage et distribution commerciale: The end of History', *TBH* 2023, 1169-1183; VANCOPPERNOLLE T., 'Nieuwe cassatierechtspraak over alleenverkoopwetgeving: géén loi de police en onvoorwaardelijk arbitreerbaar', www.corporatefinancelab.org; VAN GOMPEL H. en COLLAER D., 'Een gemengd geschillenbeding (keuze voor arbitrage of gewone rechtbanken) naar vreemd recht door de bril van een Belgische rechter', *Limb.Rechtsl.* 2025, 207-209.

5 In haar motivering verwees het Hof van Cassatie naar het sinds de wet van 24 juni 2013 gewijzigde artikel 1676, § 1 Ger.W. Dit artikel bepaalt dat ieder geschil van vermogensrechtelijke aard het voorwerp kan uitmaken van arbitrage. Niet vermogensrechtelijke geschillen zijn vatbaar voor arbitrage indien zij het voorwerp kunnen uitmaken van een dading.

6 JAFFERALI R., LAUNE F. en VAN LOOCK S., 'Onrechtmatige bedingen in de B2B-wet van 4 april 2019: quel impact dans le domaine des ADR?', *b-Arbitra* 2021, 290-292; POLLEFEYT F., '(On)zin van de b2b-onrechtmatige bedingenleer na de hervorming van het verbintenissenrecht', *TPR* 2023, 1356-1359; STEENNOT R., 'Zwarte en grijze lijst van onrechtmatige bedingen, Commentaar bij artikel VI.91/4 WER', *OHRA* 2019, 173; VAN GOMPEL H. en COLLAER D., 'Een gemengd geschillenbeding (keuze voor arbitrage of gewone rechtbanken) naar vreemd recht door de bril van een Belgische rechter', *Limb.Rechtsl.* 2025, 211.

van de door geïntimeerde voor de eerste rechter *in limine litis* opgeworpen exceptie van arbitrage[7].

Hans VAN GOMPEL
Advocaat

7 Artikel 1682, § 1 Ger.W.; *cf.* Cass. 24 september 2020, *b-Arbitra* 2021, 340, noot JESURAN B.